

TEAVE LIIKMESRIIKIDELT

Portugali riiklik menetlus piiratud lennuliiklusõiguste andmiseks

(2013/C 70/07)

Määruse (EÜ) nr 847/2004 (lennuliikluse lepingute läbirääkimise ja rakendamise kohta liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel) artikli 6 kohaselt avaldab Euroopa Komisjon järgmise lennuliiklusõiguste jagamise riikliku menetluse liiklusõiguste jagamiseks asjaomaste ühenduse lennuettevõtjate vahel juhul, kui nimetatud õigused on piiratud kolmandate riikidega sõlmitud lennunduslepingutega.

MAJANDUS- JA TÖÖHÕIVEMINISTEERIUM

29. mai 2012. aasta dekreetseadus nr 116/2012

Lennutransport on seotud sedavõrd oluliste vajaduste rahuldamisega ja nii oluliste ülesannete täitmisega, et Portugali poliitilis-geograafilist konteksti arvesse võttes on õigustatud riigi osalemine selliste institutsiooniliste meetmete väljatöötamises, mis võimaldavad kõige asjakohasemal kujul saavutada õiglase tasakaalu lennutranspordi valdkonnaga seotud avalike ja eraõiguslike üldhuvide vahel.

Samas reguleeritakse lennutranspordi juurdepääsu turgudele ja ühendusevälise lennutranspordiga seotud küsimusi endiselt 23. aprilli 1992. aasta dekreetseadusega nr 66/92.

Nimetatud riiklikku õiguslikku korraldust on tervikuna hiljem oluliselt muudetud, sest ühendusesisesel lennutranspordi puhul on Euroopa Liit reguleerinud ühenduse turgudele juurdepääsu kolme õigusaktide paketiga, millest viimast nimetatakse ühenduse lennutranspordi liberaliseerimise meetmete kolmandaks paketiks, ning võtnud vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta.

Peale selle, et kõnealuse määrusega muudeti kehtivat õiguslikku korraldust, konsolideeriti selle määruse abil ühte õigusakti varem kehtestatud õigussätted, mis sisaldasid eeskätt nõukogu määruses (EMÜ) nr 2407/92 lennuettevõtjatele lennutegevuslubade väljaandmise kohta, nõukogu määruses (EMÜ) nr 2408/92 ühenduse lennuettevõtjate juurdepääsu kohta ühendusesisestele lennuliinidele ning nõukogu määruses (EMÜ) nr 2409/92 piletihindade ja lastitariifide kohta; kõik nimetatud määrused on vastu võetud 23. juulil 1992. aastal.

Kuna siiani ei ole tehtud ühtegi muudatust, reguleerivad ühendusevälisel lennutranspordil endiselt ülalmainitud dekreetseaduse sätted, ilma et need piiraks võimalike sõlmitud kahepoolsete lennuteenuste osutamise lepingute sätete ning muude selliste riikidevaheliste kahe- või mitmepoolsete õigus- või haldusaktide kohaldamist, mis on sõlmitud rahvusvaheliste suhete raames liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel või Euroopa Liidu, liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel.

Seejuures on Euroopa Kohtu poolt kohtuasjades C-466/98, C-467/98, C-468/98, C-469/98, C-471/98, C-472/98, C-475/98 ja C-476/98 tehtud kohtuotsuste põhjal selgunud, et ühendus on pädev tegema otsuseid liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel lennuteenuste valdkonnas sõlmitud kahepoolsete kokkulepetega reguleeritavates küsimustes.

Kõnealusel valdkonnas on hiljem vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 847/2004 lennuliikluse lepingute läbirääkimise ja rakendamise kohta liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel.

Selles määruses on sätestatud, et kui lepingu objekt on osaliselt ühenduse ja osaliselt liikmesriikide pädevuses, on oluline tagada tihe koostöö liikmesriikide ja ühenduse asutuste vahel.

Määruses on samuti sätestatud, et liikmesriigid peaksid kehtestama diskrimineerimisvaba ja läbipaistva korra liiklusõiguste jagamiseks ühenduse lennuettevõtjate vahel, võttes nimetatud korra kohaldamisel arvesse vajadust säilitada katkematu lennuteenus.

Sellest tulenevalt ilmneb, et 23. aprilli 1992. aasta dekreetseadusega nr 66/92 kehtestatud riiklik õiguslik korraldus, mis on vastu võetud varem kui Euroopa Liidu väljatöötatud uuemad õigusaktid liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste lennuteenuseid hõlmavate kokkulepete kohta, osutub ühendusevälise lennutranspordi valdkonnas liiklusõiguste jagamise kontekstis täiesti ebakohaseks. Mõned selles korralduses sisalduvad sätted on ühenduse õigusaktidega koguni otseses vastuolus – selline olukord nõuab sätete ühtlustamist ja kehtivate ühenduse õigusaktidega vastavusse viimist.

Käesoleva dekreetseaduse põhieesmärk on kehtestada riiklik õiguslik korraldus, mis hõlmab ühenduse uut raamistikku liiklusõiguste jagamise valdkonnas ja arendab seda ühenduse õiguse põhimõtete kohaselt edasi, pidades silmas riiklikke huve.

Kuna ühendusevälist lennutranspordi turgu reguleerivad õigussätted peavad olema sõnastatud sõltumatult ja moodustama unikaalse eeskirjade süsteemi, on käesoleva dekreetseaduse eesmärk kehtestada korraldus, millega selgitatakse ühendusevälise regulaarlennutranspordi sektoris liiklusõiguste jagamiseks vajalikke tingimusi ja menetlusi ning määratakse need kindlaks.

On ette nähtud, et ühendusevälise regulaarlennutranspordi aluseks on Riikliku Tsiviillennunduse Instituudi (*Instituto Nacional de Aviação Civil*) väljastatud tegevusluba.

Turule juurdepääsu puhul kohaldatakse diskrimineerimisvaba lähenemise põhimõtet: kõikidel ühenduse lennuettevõtjatel on juurdepääs Portugali riigi sõlmitud lennuteenuste osutamise kokkulepetes sätestatud lennuühendustele.

Seega on 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 874/2004 artikli 5 kohaselt tagatud liiklusõiguste jagamine ühenduse kõlblike lennuettevõtjate vahel mittediskrimineeriva ja läbipaistva korra alusel, kui lepingus või selle muudatustes on sätestatud liiklusõiguste mahuline piirang või liiklusõigusi potentsiaalselt kasutavate ühenduse lennuettevõtjate arv.

Samuti on sätestatud, et kui lennuteenuste osutamise leping võimaldab, on lennuettevõtjatel lubatud sõlmida lepingu raames omavahelisi eraõiguslikke kaubanduskokkuleppeid lennuteenuste ühendamiseks ja koodijagamiseks, kui see on vajalik regulaarühenduse tagamiseks ühtse loarežiimi ja vastastikuse tunnustamise alusel, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 artikli 15 lõikega 5.

Peale selle loodi ühendustevälise regulaarlennuteenuste osutamise lubade menetlusega seotud karistuste süsteem, mille alusel määratakse kindlaks rikkumised, mis on seotud erinevate kaitstavate huvide eripäradelega.

Kuulati ära kõnealuse sektori esindusorganisatsioonide ja autonoomsete piirkondade haldusasutuste seisukohad.

Eelnevat silmas pidades

teeb valitsus kooskõlas põhiseaduse artikli 198 lõike 1 punktiga a alljärgneva otsuse.

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja -ala

1. Käesoleva dekreetseadusega kehtestatakse õiguslik korraldus juurdepääsuks ühendusevälise regulaarlennutranspordi teenuste turule ja nende teenuste osutamise seotud liiklusõiguste rakendamiseks.
2. Dekreetseadust kohaldatakse ühenduse lennuettevõtjate suhtes, kes soovivad osutada regulaarlennuteenuseid lennuliinidel, mille algus- või sihtpunkt asub Portugalis.
3. Dekreetseadust ei kohaldata ühendusesiseste lennuühendustega seotud teenuste osutamise suhtes, mida reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 1008/2008.

Artikkel 2

Mõisted ja lühendid

Käesoleva dekreetseaduse kohaldamisel kasutatakse lisaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1008/2008 sätestatud mõistetele järgmisi mõisteid:

- a) „regulaarlennuteenuste osutamise luba” – lennuettevõtjale välja antud luba, millega tal lubatakse osutada ühenduseväliseid regulaarlennuteenuseid;
- b) „määramine” – kinnitamistoiming, millega Portugal ja teine kokkuleppes osalev riik määravad kindlaks ettevõtja või ettevõtjad, kellele antakse lepingus sätestatud liiklusõigused;
- c) „liiklusõigus” – lennuteenuste osutamise kokkuleppes sätestatud õigus osutada lennuteenust kahe lennujaama vahel; õigus hõlmab geograafilisi ja füüsilisi määratlusi või määratluste kogumeid ning selle puhul on kindlaks määratud lennuteenust osutavate lennuettevõtjate arv ja teostatavate vedude maht ja liik, seejuures käsitletakse sama asukohta teenindavat lennujaamade kogumit (lennujaamade süsteemi) ühe lennujaamana;
- d) „IATA (*International Air Transport Association*)” – Rahvusvaheline Lennutranspordi Assotsiatsioon;
- e) „INAC, IP (*Instituto Nacional de Aviação Civil, I.P.*)” – Riiklik Tsiviilennunduse Instituut;
- f) „IATA talveperiood” – ajavahemik oktoobri viimasest pühapäevast kuni märtsi viimase laupäevani;
- g) „IATA suveperiood” – ajavahemik märtsi viimasest pühapäevast kuni oktoobri viimase laupäevani;
- h) „lendu teostav lennuettevõtja” – lennuettevõtja, kes teostab lennu või soovib teostada lennu reisijaga või selle reisijaga lepingulises suhtes oleva ja teda esindava muu juriidilise või füüsilise isikuga sõlmitud kokkuleppe alusel;
- i) „regulaarlennuteenus” – lendude sari, mis vastab järgmistele tunnustele:
  - i) igale lennule võib igaüks osta üksikkohti ja/või lasti ja/või posti veoteenust kas otse lennuettevõtjalt või tema volitatud esindajatelt;
  - ii) lennud toimuvad kahe või enama sama punkti vahel kas avaldatud sõiduplaani kohaselt või nii regulaarselt või sageli, et moodustavad ilmse süstemaatilise sarja;
- j) „ühenduseväline regulaarlennuteenus” – lennuteenus, mis toimub liikmesriigi territooriumil paikneva asukoha ja ühe või mitme kolmanda riigi territooriumil paikneva asukoha vahel.

II PEATÜKK

ÜHENDUSEVÄLISE REGULAARLENNUTEENUSE OSUTAMISE LUBA

I OSA

Menetlused

Artikkel 3

Lennutegevusluba

1. Ühenduseväliste lennuteenuste osutamine toimub INAC, IP väljastatud lennutegevusloa alusel.
2. Käesoleva dekreetseaduse alusel väljastatud lennutegevusload ei ole edasiantavad.

*Artikkel 4***Teabe edastamise kohustus**

INAC, IP on kohustatud oma veebilehel avaldama ja jooksvalt ajakohastama järgmist lennuteenustega seotud liiklusõigusi puudutavat teavet:

- a) kolmandate riikidega peetavate lennuteenuseid käsitlevate kahepoolsete läbirääkimiste kava;
- b) olemasolevate kasutusvalmis liiklusõiguste nimekiri;
- c) käesoleva dekreetseaduse alusel esitatud lennutegevuslubade taotlused;
- d) käesoleva dekreetseaduse alusel väljastatud lennutegevuslubade nimekiri;
- e) INAC, IP otsused, millega muudetakse või tühistatakse dekreetseaduse alusel väljastatud lennutegevuslube;
- f) dekreetseaduse artiklis 13 osutatud kohtuotsused INAC, IP otsuste vaidlustamise kohta.

*Artikkel 5***Taotlus**

1. Ühenduse lennuettevõtja, kes soovib omandada üht või mitut käesolevas artiklis osutatud avalikustatud liiklusõigust, peab selleks esitama INAC, IP-le portugali keelse taotluse, mis sisaldab järgmist teavet:

- a) taotleja andmed;
  - b) regulaarlennuteenused, mida ta kavatseb osutada;
  - c) taotleja teostatavate vedude liik;
  - d) IATA periood või perioodid, mille kestel taotleja kavatseb teenust osutada;
  - e) teenuse osutamise kavandatav alguskuupäev.
2. Taotlusele tuleb lisada järgmised dokumendid:
- a) kehtiv lennutegevusluba, mis on välja antud nõukogu 23. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2407/92 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 alusel;
  - b) kehtiv lennuettevõtja sertifikaat, mis vastab taotluses esitatud regulaarlennuteenuste kohta kehtestatud nõuetele;
  - c) dokument, mis tõendab, et taotlejal ei ole Portugali sotsiaalkindlustussüsteemi maksete võlgu;
  - d) dokument, mis tõendab, et taotlejal ei ole Portugali riiklike maksude võlgu.
3. Taotlusele tuleb samuti lisada järgmine teave:
- a) ettevõtja koostatud teenuse osutamise kava, mis hõlmab teenuse osutamise päevi, kellaega, kasutatavate lennukite tüüpe, lennuki sõitjateruumi struktuuri, kohtade arvu ja veetava kauba kogust;
  - b) liiklusmahu prognoos;
  - c) taotleja kavandatav piletihindade struktuur;
  - d) teenuse osutamiseks kavandatavad omavahendid ja taotleja enda osutatavad teenused ning muud vahendid ja teenused;

- e) taotleja sõlmitud või kavandatavad rendilepingud;
  - f) taotleja sõlmitud või kavandatavad koostöö- ja partnerluslepingud ning kokkulepped seoses taotluses nimetatud teenuste osutamisega;
  - g) teenuse osutamise tingimused kooskõlas käesoleva dekreetseaduse artikliga 11;
  - h) kasutatav piletite broneerimise süsteem;
  - l) taotleja varasema teenuseosutamise pidevust ja täpsust kajastavad andmed;
  - m) reisijate ohutuse tagamiseks võetavate meetmete kirjeldus.
4. Taotlusele tuleb lisada ka dokumendid, mis tõendavad, et taotlejal on teenuse osutamiseks vajalik majandus- ja finantssuutlikkus kooskõlas käesoleva dekreetseaduse artikliga 9.
5. Kui lennuettevõtja soovib kasutada liiklusõigusi, mis on sätestatud erinevates lennuteenuste osutamise kokkulepetes, peab ta esitama eraldi taotluse iga kokkuleppega sätestatud liiklusõiguste kohta.
6. Eelmises lõikes nimetatud taotlused võib samade andmete ulatuses esitada ühiselt.
7. Eelnevates lõigetes nimetatud dokumente ei ole vaja esitada, kui kõnealused dokumendid on juba INAC, IP arhiivis olemas ning need on ajakohased ja õiguslikult kehtivad.
8. Taotlused tuleb esitada hiljemalt 60 tööpäeva enne IATA perioodi algust, mille jooksul teenust soovitakse osutada, välja arvatud juhul, kui tegemist on piiratud liiklusõigusega, mille puhul minimaalne ajavahemik on 120 tööpäeva.
9. Hiljemalt kümme tööpäeva enne eelmises lõikes nimetatud ajavahemiku lõppu annab INAC, IP taotlusele esialgse hinnangu ja juhul, kui taotluse esitamiseks vajalikud dokumendid ei ole täielikud või kui ta soovib lisateavet, palub ta taotlejal esitada puuduvad dokumendid või teave või parandada avastatud vead kümne tööpäeva jooksul; kui taotleja seda määratud tähtaja jooksul ei tee, lükatakse tema taotlus enne menetluse algust tagasi.

Artikkel 6

Avaldamine

Eelmise artikli lõikes 9 nimetatud tähtaja möödumisel avaldab INAC, IP taotleja esitatud kava teatisena Portugali ametlikus väljaandes *Diário da República* ja oma veebilehel ning õigusjärgset huvi omavatel isikutel on kümne päeva jooksul alates teatise avaldamisest õigus esitada selle kohta oma arvamus või esitada omalt poolt eelmises artiklis kirjeldatud taotlus.

Eelmises lõikes nimetatud tähtaega kohaldatakse üksnes artikli 11 lõikes 1 sätestatud piiratud liiklusõiguste taotluste puhul.

II OSA

Teenuse osutamise loa väljastamine

Artikkel 7

Nõuded

Ühenduseväliste regulaarlennuteenuste osutamise luba väljastatakse lennuettevõtjale, kes vastab kõikidele järgmistele nõuetele:

- a) tal peab olema kehtiv lennutegevusluba, mis on välja antud nõukogu 23. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2407/92 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 alusel;

- b) tal peab olema tehniline, majandus- ja finantssuutlikkus, mis vastab soovitud teenuse osutamise kohta kehtestatud nõuetele;
- c) ta peab vastama lennuteenuste osutamise kokkuleppe või kokkulepetega sätestatud teenuseosutaja määramise tingimustele;
- d) ta peab olema sõlminud kindlustuslepingu, mis vastab kõnealuse teenuse osutamise tingimustele;
- e) tal ei tohi olla Portugali riiklike maksude ega sotsiaalkindlustussüsteemi maksete võlgu.

Artikkel 8

Tehniline suutlikkus

1. Tehnilise suutlikkuse olemasolu eeldatakse kehtiva lennuettevõtja sertifikaadi olemasolu põhjal, mis tõendab kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega, et lennuettevõtja vastab kõnealuste teenuste osutamiseiga seotud tehnilistes standardites esitatud tingimustele.
2. Lennuettevõtjatel peab olema soovitud teenuste osutamiseks kohane lennukipark, mis hõlmab neile endile kuuluvaid või rendilepingu alusel kasutatavaid lennukuid.

Artikkel 9

Majandus- ja finantssuutlikkus

Artikli 5 lõikes 4 nimetatud majandus- ja finantssuutlikkuse hindamiseks tuleb tõendada, et asjaomaste lennuteenuste osutamise näol on tegemist majanduslikult kasumliku tegevusega, mis ei kahjusta lennuettevõtja finantssuutlikkust.

Artikkel 10

Loa väljastamine

1. INAC, IP teeb iga esitatud taotluse kohta otsuse hiljemalt 20 tööpäeva jooksul alates kõikide nõutavate dokumentide esitamisest taotleja poolt.
2. Kui INAC, IP esitab taotlejale artikli 5 lõike 9 kohase lisateabe nõude, pikendatakse käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud tähtaega kuni hetkeni, mil INAC, IP saab puuduolevad dokumendid või kuni esitatud dokumentides tehakse parandused.
3. Eelnevates artiklites mainitud luba avaldatakse Portugali ametlikus väljaandes *Diário da República*.

Artikkel 11

Piiratud liiklusõigused

1. Juhul kui esitatud on mitu taotlust ning liiklusõiguste arvu või liiklusõigusi kasutatavate ühenduse lennuettevõtjate arvu kohta on kehtestatud piirangud, toimub erinevate taotluste menetlemine hiljemalt 60 tööpäeva jooksul alates hetkest, mil kõik taotlejad on esitanud kõik taotlemiseks vajalikud dokumendid, eeldusel, et taotlused vastavad käesoleva dekreetseaduse artiklis 7 esitatud nõuetele.
2. Sellisel juhul võib INAC, IP paluda taotlejatel esitada lisateavet ning korraldada taotlejate ärakuulamisi, mille arvel pikendatakse eelmises lõikes nimetatud tähtaega.
3. Teenuse osutamise luba väljastatakse igal juhul üksnes dekreetseaduse artiklis 7 nimetatud tingimustel lennuettevõtjatele, kes on esitanud vastava taotluse, kusjuures taotlus peab vastama dekreetseaduse artiklis 5 nimetatud tingimustele.

4. Ilma et see piiraks asjaomaste lennuteenuste osutamise kohta sõlmitud kokkuleppe sätete kohaldamist, hindab INAC, IP korraga esitatud taotlusi järgmiste kriteeriumide alusel:
- a) lennutranspordi vajaduse rahuldamine sega- või kaubatranspordi puhul, otsesed ja kaudsed teenused, teenuse osutamise sagedus, sealhulgas teenuse osutamise päevade arv;
  - b) hinnapoliitika, eeskätt piletihinnad ning sooduspiletite ja muude soodustuste võimaldamine;
  - c) lennu koguaeg lähtepunktist sihtpunkti jõudmiseks;
  - d) lennuki vahetamise maksimaalne aeg vedajast sõltuva teenuse osutamise häire korral;
  - e) teenuse kvaliteet, eeskätt kasutatavate lennukite tüüp ja varustus ning avalike müügikontorite olemasolu;
  - f) piisava konkurentsitaseme võimaldamine;
  - g) teenuse osutamise kavandatav alguskuupäev;
  - h) pideva teenuse osutamiseks antavad tagatised;
  - i) ühenduse lennutranspordi turuosa väljaarendamine kõnealuse kahepoolse lennuühenduse teostamiseks;
  - j) lennugraafiku ja lennukitüüpide vastavus lennujaamade töökorraldusele;
  - l) kasutatavate lennukite keskkonnahoidlikkus;
  - m) reisijatele pakutavate ümberistumisvõimaluste väljaarendamine;
  - n) lennu lähte- ja sihtpunktide majandusarengu toetamine, sealhulgas turismi edendamine;
  - o) portugali keelse teenindusvõrgu olemasolu, kui tegemist on Portugali ja portugali keelsete riikide vahelise lennuühendusega;
  - p) portugali keelt oskava pardapersonali enamiku olemasolu, kui tegemist on Portugali ja portugali keelsete riikide vahelise lennuühendusega.
5. Lisaks võib arvesse võtta järgmisi kriteeriume:
- a) portugali keelse teenindusvõrgu olemasolu;
  - b) portugali keelt oskava pardapersonali enamiku olemasolu;
  - c) lennuettevõtja staatus Portugalile makstavate lennujaamatasude tasumisel;
  - d) võimalik on rakendada ka muid kriteeriume, kui kõiki konkureerivaid taotlejaid on nendest enne taotluste kohta lõpliku otsuse tegemist nõuetekohaselt teavitatud.

Artikkel 12

Valikumenetlus

1. Pärast eelmises artiklis nimetatud hindamismenetluse lõppu avaldab INAC, IP otsuse eelnõu oma veebilehel.
2. Huvitatud pooled võivad esitada oma kirjalikud märkused kümne tööpäeva jooksul pärast otsuse eelnõu avaldamist.
3. Lõplik otsus lennuteenuste osutamise loa väljastamise kohta tehakse hiljemalt 20 tööpäeva jooksul pärast eelmises lõikes nimetatud tähtaja lõppu.

*Artikkel 13***Vaidlustamine**

Eelmises artiklis esitatud kriteeriumide alusel tehtud lõpliku otsuse vaidlustamise korral on pädevaks kohtuasutuseks halduskohus.

*Artikkel 14***Määramine**

1. Pärast loa avaldamist määrab Portugali riik koos kokkuleppe teiseks pooleks oleva riigi pädeva asutusega loa saanud lennuettevõtja kõnealuse teenuse osutajaks, kui vastavas kokkuleppes on niimoodi sätestatud.
2. Artiklis 15 nimetatud juhtudel on teenuseosutajast lennuettevõtja sellega määratud.
3. Kui kokkuleppes on niimoodi sätestatud, sõltub teenuseosutaja määramine lennuteenuse osutamise kokkuleppe teiseks pooleks oleva riigi nõusolekust kõnealuse määramisega. INAC, IP teavitab määratud teenuseosutajat viivitamatult saadud nõusolekust.

*III OSA****Lennuteenuse osutamiseks sõlmitavad eraviisilised kaubanduslikud kokkulepped****Artikkel 15***Koodijagamiskokkulepe**

1. Kui lennuteenuste osutamise kokkulepe võimaldab, võivad lennuettevõtjad selle tingimuste kohaselt sõlmida koodijagamiskokkuleppeid ühenduseväliste regulaarlennuteenuste osutamiseks.
2. Eelmises lõikes nimetatud juhul toimub loa taotlemine, hindamine ja analüüs ühiselt ning selle aluseks on kokkuleppes tulenevad koodijaotamisega seotud poolte kohustused.
3. Ühise taotluse esitamise korral kehtivad endiselt käesolevas dekreetseaduses lennuteenuse osutaja kohta sätestatud nõuded ja tingimused ning neid on võimalik kohandada vaid ulatuses, milles see on vajalik pooltevahelise kokkuleppe sätete täitmiseks.
4. Käesoleva artikli alusel väljaantav luba hõlmab vaid üht osutatavat teenust ja võib lisaks hõlmata veel sõlmimata koodijagamiskokkuleppeid, kui sellised kokkulepped on kooskõlas lennuteenuste kokkuleppega.

*III PEATÜKK***LOA TINGIMUSTE MUUTMINE***Artikkel 16***Kehtivusaeg**

1. Luba kehtib seni, kuni see vastab lennuteenuste kokkuleppes sätestatud tingimustele ja kuni lennuettevõtja täidab käesolevast dekreetseadusest tulenevaid kohustusi.
2. Teenuse osutamise loa kehtivuse tingimuseks on kehtiva ja toimiva teenuselitsentsi ja lennuettevõtja sertifikaadi olemasolu.

*Artikkel 17***Loa andmete muutmise**

Teenuse osutamise lubade andmeid muudab INAC, IP, kui selleks on olemas avalik huvi või kui loa omanik seda nõuab, seejuures peab INAC, IP soovitud muudatusega nõustuma ja see ei või olla vastuolus liiklusõiguste jaotamise tingimustega.

*Artikkel 18***Loa tagasivõtmine**

1. INAC, IP on käesoleva dekreetseaduse kohaselt kohustatud väljastatud loa tagasi võtma järgmistel juhtudel:

- a) kui lennuettevõtja ei ole alustanud teenuse osutamist kahe järgneva kavandamisperioodi kestel;
- b) kui ettevõtja peatab või katkestab teenuse osutamise põhjustel, mis ei ole seotud vääramatu jõu toimega, või kui ta ei taasalusta teenuse osutamist järgneva kuue kuu jooksul;
- c) muudel põhjendatud erijuhtudel.

2. INAC, IP võib käesoleva dekreetseaduse kohaselt väljastatud loa tagasi võtta järgmistel juhtudel:

- a) kui lennuettevõtja ei vasta enam loa väljastamise ja kasutamise kohta kehtestatud nõuetele ja tingimustele;
- b) kui lennuettevõtja on esitanud artiklis 11 nimetatud asjaolude kohta ebaõigeid andmeid ja teavet, mille tulemusena kohaldati kõnealusel artiklis kirjeldatud kriteeriume ebakohasel viisil;
- c) kui seda nõuavad avalikud huvid;
- d) artiklis 27 sätestatud tasu maksmata jätmise korral;
- e) kui lennuettevõtja ei kasuta liiklusõigusi tõhusalt või kui ta rikub Euroopa Liidu ja liikmesriigi konkurentsi reguleerivaid õigusakte.

3. Käesoleva artikli lõike 1 punktis b osutatud vääramatu jõuna käsitletakse mis tahes ettenägematut ja takistamatut sündmust, mille mõju ei sõltu lennuettevõtja tahtest ega allu tema kontrollile ning mis avaldab lennuühenduse toimimisele negatiivset mõju, näiteks:

- a) looduskatastroofid;
- b) ilmastikuolud, mis ei võimalda kõnealusel liinil lende teostada;
- c) tsiviillennunduse turvalisust ohustavad asjaolud;
- d) lennu ohutust mõjutada võivad ootamatud häired;
- e) lennuettevõtja tegevust mõjutavad streigid;
- f) terrorismiaktid või väljakuulutatud või kuulutamata sõjaseisukorraga seotud asjaolud;
- g) mis tahes avaliku korra muudatused, eeskätt kui need on seotud ebastabiilse poliitilise olukorraga.

4. Loa võib tagasi võtta ka selle omaniku taotluse alusel.

*Artikkel 19***Järelevalve**

Käesoleva dekreetseaduse põhjal väljastatud loa alusel tegutsevad ühenduseväliste regulaarlennuteenuste osutajad peavad igal aastal INAC, IP määratud tähtaegadeks esitama liiklusega seotud statistilised andmed, teenuse osutamise seotud majandusandmed ning mis tahes muud andmed, mida INAC, IP vajab teenuse osutamise üle järelevalve tegemiseks või mis on vajalikud käesoleva dekreetseaduse täitmiseks.

*Artikkel 20***Avaldamine**

INAC, IP otsused, millega muudetakse või tühistatakse käesoleva dekreetseaduse alusel väljastatud lube, avaldatakse Portugali ametliku väljaande *Diário da República* 2. seerias.

IV PEATÜKK

LENNUTEENUSTE VAHETU OSUTAMISE TINGIMUSED

Artikkel 21

Kava ja lennugraafik

1. Kui see on ette nähtud lennuteenuste kokkuleppes, esitatakse osutatavate lennuteenuste kavad ja sõidugraafikud eelnevalt heakskiitmiseks INAC, IP-le.
2. Lubade omanikud on kohustatud järgima heakskiidetud lennugraafikuid ja kavasid ning need peavad olema tehtud avalikkusele kättesaadavaks.

Artikkel 22

Muudatused

1. Kui see on ette nähtud lennuteenuse osutamise kokkuleppes, peavad kõik muudatused teenuse osutamise kavas, nagu lennusageduse, teenuse osutamise päevade või kellaaegade või lennukite varustustaseme muutmine ning teatud lendude tühistamine või lisalendude lisamine, olema eelnevalt INAC, IP poolt kinnitatud, välja arvatud juhul, kui muudatus tuleneb ettenägematust olukorrast või vääramatu jõu mõjust.
2. Kui see on ette nähtud lennuteenuse osutamise kokkuleppes, peavad lennuettevõtjad eelmise löike nõuete täitmiseks saama vajaliku heakskiidu kokkuleppe teiseks pooleks oleva riigi lennundusametilt.

V PEATÜKK

KONTROLLIMEETMED JA KOHALDATAVAD KARISTUSED

Artikkel 23

Kontrollimeetmed

1. INAC, IP ülesandeks on teha järelevalvet käesoleva dekreetseaduse sätete täitmise üle, ilma et see piiraks teisi asutusi nende pädevusalal kohaldatavate kontrollimeetmete rakendamisel, kusjuures nimetatud asutused on kohustatud teavitama INAC, IP-d oma kontrolli tulemustest.
2. Lennuettevõtjad peavad edastama INAC, IP-le kõik kontrollimiseks vajalikud andmed kümne tööpäeva jooksul alates vastava taotluse saamisest.

Artikkel 24

Rikkumised

1. 9. jaanuari 2004. aasta dekreetseadusega nr 10/2004 kinnitatud tsiviillennundusalaste rikkumiste määratlemise korra alusel kuuluvad väga raskete rikkumiste hulka järgmised olukorrad:
  - a) liiklusõiguste kasutamine üksuse poolt, kellel ei ole selleks käesoleva dekreetseaduse kohaselt õigust;
  - b) liiklusõiguste kasutamine üksuse poolt, kes ei ole vastava teenuse osutamiseks käesoleva dekreetseaduse alusel määratud;
  - c) väljastatud loa kasutamine muu üksuse poolt kui üksus, kellele asjaomane luba on väljastatud;
  - d) loamenetluse käigus valeandmete esitamine;
  - e) liiklusõiguste kasutamine vastavat luba omava üksuse poolt, kellel puudub kehtiv kohustuslik kindlustusleping;

- f) INAC, IP-le liiklusega seotud statistiliste andmete või teenuse osutamise seotud majandusandmete esitamata jätmise ning keeldumine esitamast INAC, IP-le andmeid, mis on vajalikud järelevalve tegemiseks käesoleva dekreetseaduse sätete täitmise üle;
- g) muudatuste tegemine heakskiidetud teenuse osutamise kavadesse, mis hõlmavad teenuse osutamise sagedust, kuupäevi ja kellaega, lennukite varustustaset, lendude tühistamist või lisalendude lisamist, kui selleks puudub artikli 22 lõike 1 kohane INAC, IP eelnev nõusolek.
2. 9. jaanuari 2004. aasta dekreetseadusega nr 10/2004 kinnitatud tsiviilennundusalaste rikkumiste määratlemise korra alusel kuuluvad raskete rikkumiste hulka järgmised olukorrad:
- a) kui lennuettevõtja ei ole alustanud ühendusevälise regulaarlennuteenuse osutamist selleks ettenähtud tähtaja möödumisel või kui ta on peatanud või katkestanud teenuse osutamise põhjustel, mis ei ole käsitletavat vääramatut jõu mõjuna artikli 18 lõike 2 tähenduses;
- b) loaga seotud lennuteenuse kavade ja lennugraafikute esitamata jätmise INAC, IP-lt artikli 21 lõike 1 kohase heakskiidu saamiseks;
- c) INAC, IP poolt artikli 21 lõike 2 kohaselt heaks kiidetud lennugraafikutest ja kavadest mittekinnipidamine;
- d) INAC, IP poolt artikli 21 lõike 2 kohaselt heaks kiidetud lennugraafikute ja kavade avalikkusele teatavaks tegemise nõude eiramine;
- e) artiklis 27 sätestatud tasude maksmata jätmise.
3. Karistatavad rikkumised on ka hooletus ja pettusekatse.

Artikkel 25

Rikkumiste menetlemine

1. 27. aprilli 2007. aasta dekreetseaduse nr 145/2007 kohaselt on INAC, IP ülesandeks rikkumiste menetlemine ning trahvide ja täiendavate karistuste kohaldamine.
2. Käesolevas dekreetseaduses nimetatud rikkumiste suhtes kohaldatakse 9. jaanuari 2004. aasta dekreetseadusega nr 10/2004 kinnitatud tsiviilennundusalaste rikkumiste määratlemise korda.

Artikkel 26

Täiendavad karistused

1. 9. jaanuari 2004. aasta dekreetseaduse nr 10/2004 II peatüki II osa ja rikkumisi käsitleva üldise korralduse artikli 21 kohaselt, mis kinnitati 27. oktoobri 1982. aasta dekreetseadusega nr 433/82 ning mida muudeti 17. oktoobri 1989. aasta dekreetseadusega nr 356/89, 14. septembri 1995. aasta dekreetseadusega nr 244/95, 17. detsembri 2001. aasta dekreetseadusega nr 323/2001 ja 24. detsembri 2001. aasta seadusega nr 109/2001, võib INAC, IP teha otsuse täiendava karistuse kohaldamise kohta, mille tulemusena keelatakse 9. jaanuari 2004. aasta dekreetseaduse nr 10/2004 artikli 14 alusel lennuteenuse osutamine kuni kaheks aastaks ning ühtlasi määratakse artikli 24 lõike 1 punktides a, b, c ja d sätestatud rikkumiste eest asjakohane trahv.
2. Rikkumisega seotud karistuse võib 9. jaanuari 2004. aasta dekreetseaduse nr 10/2004 artikli 13 kohaselt avalikustada.

VI PEATÜKK

LÕPP- JA ÜLEMINEKUSÄTTED*Artikkel 27***Maksed**

1. Teenuse osutamise taotluse esitamisel tuleb tasuda ühekordne makse, teine ühekordne makse tuleb tasuda loa väljastamisel; kõnealuste maksete määra suurendatakse 50 % võrra, kui tegemist on käesoleva dekreetseaduse artiklis 11 või artiklis 12 osutatud menetlustega.
2. Käesoleva dekreetseaduse alusel väljastatud teenuse osutamise lubade omanikud maksavad iga-aastast tasu, mille puhul on lubatud teha mahaarvamisi dekreetseaduses kehtestatud õigusliku korralduse kohaldamisega seotud kontrollimeetmetest tingitud kulude ulatuses.
3. Käesolevas artiklis sätestatud tasude määrad määratakse kindlaks tsiviillennunduse küsimuste eest vastutava valitsusliikme määrusega.
4. Kõik käesolevas dekreetseaduses sätestatud tasudega seotud õigussätted kehtivad kuni eelmises lõikes osutatud määruse avaldamiseni.

*Artikkel 28***Kehtetuks tunnistamine**

Võttes arvesse artikli 27 lõike 4 sätteid, tunnistatakse 23. aprilli 1992. aasta dekreetseadus nr 66/92 kehtetuks.

*Artikkel 29***Jõustumine**

Käesolev dekreetseadus jõustub selle avaldamisele järgneval päeval.
